

כס"ד. יו"ד שבט, ה'תשס"ג

(הנחה בלתי מוגה)

באתי לגני אחוזי כלה; ואיחא כמדודש רבה במקומי לגני לגנתי, דעיקר שכינה בחתונתי היתה, אלא שלאח"כ הנה ע"י חסא עץ הדעת והחסאים שלאחריו, סילקו את השכינה מלמטה למעלה, ואח"כ צמד הצדיקים והורדו את השכינה מלמעלה למטה, עד שבא משה, שהוא השביעי, וכל השביעי חביבין, והוריד את השכינה מרקיע האי לארץ, שזוהי תבלית הכונה לחיות דירה לו יתי בתחתונים, לגנתי דעיקר שכינה בחתונתי היתה, וזהו גם מ"שי ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם, בתוך כל אחד ואחד מלשאל¹ שהם עשו דירה לו יתי בחתונתי, וזהו שאחת העבודות העיקריות שהיו במשכן ומקדש, וצ"ע עבודת הקבוצה שענינה הוא הקרבת נפש הבתולה, שע"י נעשה קידוש כל הכחות, ואח"כ נעשה דין נידוח להו"י, שהו"י עשה למטה², וזהו ג"כ מה שהמשכן נבנה מעצי שטים³, ושיטה הוא מלשון שטות, כי העבודה שעל ידה עושים בתחתונים דירה לו יתי (ענינו של המשכן), שהו"י ע"י המשכה אור הטוב כל עלמין, שהוא כולו עלמין בשוה, היא ע"י העבודה דאתכפיא סט"א, ולאח"כ גם העבודה דאתכפיא כמאמר⁴ כד אתכפיא סט"א, אסתלק יקרא וקוב"ה ככלוהו עלמין, ופירוש אסתלק

מקדש
מקדש
מקדש

- 45 ע' 173 הערה 45
- 1) אמר זה מיסוד בניקור על פסק
 - 2) שו"ש מהמשך באתי לגני ה'תש"ג.
 - 3) שו"ש ד"א.
 - 4) ויק"י פ"ט, י"א.
 - 5) תרומה כ"ה, ט.
 - 6) הובא בשם רד"ל בלק"י ר"פ נשא ב' ס"ב, וב"מ, וראה ראשית חכמה שעו האהבה פ"י קדוב לחיילת (ר"ה ושני פסוקים), אלשיך עה"פ חרומה שם (ישמעת למו"מ), שלי"ה ס"א, ר"א, א. חלק השביעי חרומה שבה, ב. וראה לק"ש חכ"י
 - 7) ראה לק"י וקרא ב' ג ואילן, ד"ה ושאבת מים בששון תשי"א פ"ג (סו"מ קונטרס ח"ב ת"ג א ואילן. נתקן ביה"מ י"מ י"ב אור שני).
 - 8) ראה ספר הבזיר סמ"ז (קט), סמ"ח (קכג), וראה גם סו"מ תשי"ט ע' 29 (השני).
 - 9) וקרא א. ט. פנוח בת, ת. ועוד.
 - 10) ראה לק"י פניח ע"א, ט.
 - 11) תרומה כ"ה, ט.
 - 12) כתיב פכ"י (ל' א) ובלק"י ר"פ פקודי מצ"י לחזק חז"ב קנה, ב (ובלק"י שם מצ"י גם לחזק שם טו, ב. וראה גם שם קפ"א, א). וראה גם תשי"א ויקהל פ"ד, ר' לק"י חזק סו"ג, ט.

הפקר הש"ך שונה זו — ראה תרי"ג סו"מ בארז לגני חז"א ע' י"ג וש"ג.

המשך באתי לגני ה'תש"ג (פרק 1)

השפעת הורב, וא"ז מספיק עריץ מה שהתלמיד אינו כבחינת יש ומציאות, כ"א דקא כאשר יהי' כבחינת ביטול העדר המציאות, וכל מה שמצמצם א"ע יותר בהביטול שלו, הנה יותר יותר חו"י הקבלה, והמשל בזה מההכנה בבח התנועה להגביה אי"ה משא, דמשא קלה אינה צריכה הכנה כלל, ומשא כבדה הנה כל מה אשר יצמצם א"ע כיוחך כהכנה הנה יוכל להגביה משא כבדה כיוחך, וזהו לא המצא בנטי הרוח ולא כמי שמרחיב עלי' לכו כים, וגמי הרוח הוא שאין לו ביטול, ומובן אשר אינו שייך לקבל דבר תורה, אלא גם כמי אשר מרחיב עלי' לכו כים, והיינו שבפת לימורן אינו בטל בתכלית אלא שהוא מציאות בעיני עצמו (וכמו החלמיר אשר בעת השפעת הורב ה"ה אושב ומהדרו כהשגת הענין, וכאמת צריך בעת מעשה רק לקבל הורב ואח"כ יתכונן כדבר השגת הענין) וחושב בהשגת הענין כפי חיוב שכלו, והיינו שאינו כבחינת ביטול במציאות לגמרי, והמקבל האמיתי ה"ה בטל בתכלית, וזהו כל ענין הקדושה שהיא מלכות, ולכן כל הגלילים הוא ע"י השפלת והביטול דכחינת מלכות, ובהו יב"ן מ"שי תפלה לודד חטה ד' און ענינו כי עני ואביון אני, דתפלה לודד הוא החתקירות והביטול דכחינת מלכות¹, הנה גדול חוקי הבקשה חטה כו' וענינו מפני מה הוא לפי דעני ואביון אני, שהוא בחינת הביטול דכחינת מלכות, וזהו האות ד', משא"כ ר"י אינו כו' בחינת הביטול, ואדרבא הוא כבחינת ישות וגמולת, ולכן הוא מאחזק דאחזקיות על סטרא בישא, והענינה הדללות דסט"א הוא שאין להם שייכות לאלקות, וזה עצמו מה שאין להם שייכות לאלקות והענינה הדללות שלהם, בהו גופא ה"ה נעשים ככחינת יש ומציאות יותר ויותר.

קיצור. ד' ר' שניהם פ"י דלות. כו' קדושה יו"ד מאחזקיות, תכלית הביטול וע"י הוא כלי לקבלה. ימשיל בתלמיד שצ"ל בהערך המציאות בעת הקבלה, משא"כ באות ר"יש.

זא תמצא: עירובין ת"א, א.

12) חתלים פ"א, א.
13) ראה פורס שער כג (שער עירי חגיגות) בערכי. עירי הכימים (לביעל סדר הדרות) בערכי. ובכ"מ.

הסוגים מדבר חי צומח ודומם) כמו אבנים ועפר ומים יש בחי' נפש
 חיות רוחנית. בתצונו בחי' התלבשות אוחיות הדיבור מעשרה מאמרות
 ומחיות ומחיות את הדומם, להיות יש מאין ואפס שלפני ששת ימי
 בראשית. ואף שלא התכר שם אכן בעשרה מאמרות שבחזרה, אעפ"כ
 נמשך חיות לאבן ע"י צידופים וחלופי אוחיות כו'. והיינו לפי שאין
האבן יכול לקבל חיות מהעשרה מאמרות עצמם כמו שהם, כי אם ע"י
שייך החיות ומשתלשל ע"י חילופים ותמורות האוחיות ע"י שנומשך מהן
צידוף שם אבן, והוא חיותו של האבן. וכך ככל הנבואים שבעולם,
השמות שקוראים בהם בלשון הקדש (שאינם שם הסמני בלבד). הן הן
חיות הדיבור, המשתלשלות מעשרה מאמרות שבחזרה, לכדור את
הנבואים יש מאין ולהחיותם לעולם.

מאמר

7
10
21

וזרן גם מ"ש הרב המגיד כאורכה ע"פ"ו וכל אשר יקרא לו האדם
נפש חי' הוא שמו, וראתו במדרש²⁰ שנאשר המלאכים שאלו
להקב"ה מה חיה מעלת אדם הראשון ואמר להם שנתנו תבנית מרובה
משלכם, והעביר הקב"ה לפני המלאכים כל בהמה חי' ועוף, אמר להם,
מה שמותם, ולא ידעו, כיוון שבא אדם העביר, לפניו, ואמר לו, מה
שמותם של אלו, אמר לה נאה לקרותו שור כו'. והקשה הרב המגיד,
לכאורה איך מוכן, וכי מה חכמה גדולה היא לקרות להם שמות ועוד
צריך להבי' מה שאמר לזה נאה לקרוא וכו', למה השם שקרא לכל אחד
ואחד שמו נאה לו. אך הענין הוא כי אע"פ שבכל לשון ולשון מע'
לשונות יש ג' קריית שם לכל דבר בשמו, עכ"ז אינו שם העצם לדבר
ההוא, רק שם הדבר בעלמא כדי להכיר בין דבר לחבירו. משא"כ בלש"ק
כל מה שנקרא שמו כך הוא שמו האמיתי שם העצם משושו, ענ"מ שר"ר
החתחון וקרא שמו כך ע"ש שרשו למעלה שהם ג' אוחיות שר"ר, וכן
כולם ענ"מ. ולכן אדה"ר שה"י בו חכמה יתירה, והשיג וידע השרוש של
כל מיץ ומיץ, ה"י יכול לקרותם בשם האמיתי. ולזה אמר לזה אמתי לקרותו
וכו', בלבול מה שאני קורא שמו כך, אינו שם דבר ושם משאל בבחי'
להכיר, רק נאה לקרותו כך, כי הוא שם שרשו דאי, ולכן שמו נאה לו.
וממשיך הרב המגיד, לכאר בנוגע לשמות אדם, ולכאורה, כשלמא

ב) אור תורה ס"פ בראשית סימן די.

19) בראשית ב, יט. תהומות חוקת ג. ב"ר פיי"ו, ד. ודאה של"ה ד, א.

מחולק ← שמשך לאל גשמת גלגלית כו'
 ע"כ וע"כ ← שמשך האקדמי
 באתי לבני

(כאן) הו"ע של גילוי למטה, אלא שהגילוי הוא באופן של הסתלקות,
 הוא כבולו עלמין בשות, וכיון שענין זה נעשה ע"י העבודה ראחכפא
 ואחחפא, לכן ה"י המשכן מעצ שטים שמורה על הפיכה תשבות
 ולע"ז, שהו"ע החטא, במאמ"ז, אין אדם עובר עברה אח"כ נכנס בו
 רוח שטות שע"י מלכו את השכינה מלמטה למעלה, ולכן צריכה להיות
 העבודה באופן של שטות וקדושה, שהו"ע העבודה שלמעלה מטו"ר,
 וע"י אה"י שטות"י, להפוך את השטות ולע"ז, ולעשות דירה לו
 יתבוד בתחתונים.

20

ב) וממשיך כ"ק מו"ח ארמו"ר בעל ההילולא בהמאמר¹⁷: ובהו יבן
מה שעצ המשכן נקראים בשם קרשים, וכמ"ש ועשית
את הקרשים למשכן עצי שטים עומדים¹⁸ (עכ"ל), והיינו שהתואר עצי
שטים ישנו בהם גם קודם שעצו שייכים להמשכן, וכשביל עשיית
המשכן הוצרכו לקח עצי שטים ולעשות מהם קרשים, וזתוך הכיאר
בהמאמר, שהשם קרש שייך גם לאופן תעבתת הנו"ל של העבודה
ראחכפא שמביאה לאחחפא, מהפכים את השטות ולעומת זה לענין של
קדושה (כדלקמן).

ובתקדימ, הכיאר בענין השם (שהו"י הלשון "קרש" הוא שם הדבר)
שעל ידו היא המהות הדבר, חיותו וקיומו. והנה, דוע אמ"כ
פירוש הבעש"טא ע"פ"ו לעולם חו"י דכרד צבב בשמים, כי דכרד שאמרת
יהי רקיע בתוך המים וגו', תיבות ואוחיות אלו, הן נצבות ועומדות לעולם, כי

בתוך רקיע השמים, ומלובשות בתוך כל הקרשים לעולם להחיותם, כי
 אילו היו האוחיות מסתלקות כרגע חו"י, היו כל השמים אין ואפס כמו
 קודם מאמר יהי רקיע כו' ממש. וכן בכל הברואים, שכל העולמות,
 ואפילו ארך הליו הגשמית וכו' דומם ממש, אילו היו מסתלקות ממנה
 כרגע חו"י האוחיות מעשרה מאמרות, שבהן נברא הארץ בששת ימי
 בראשית, היתה חנות לאין ואפס ממש כמו לפני ששת ימי בראשית
 ממש. וי"ש תא"י¹⁹ שגם בתבנת ממש (שהו"י הסוג היותר תחת מר'

- 17) תהלים קיט, פט.
- 18) ודאה עץ חיים ששע לט (שער מ"ז ומ"ז) דודו ג.
- 19) ודאה תו"ת שם.
- 14) טושה ג, א.
- 15) בתובת י, א.
- 16) מפרק חשיך לשנה זו — פרק ג.

10
11
12

המשכר (כמ"ש ועשרת את הקרשים למשכן), והוא המהווה ומח"י ומקיים אותם, הנה שם זה שייך גם לכלל הניגונים שצריכים להיות נפעלים ע"י העצמי שטים (תפיכת השמות ולענין לקדושה).

ג) וביאור הענין כפי שמבאר כ"ק מו"ח ארמו"ר בהמאמר ענינם של המבואר לעיל בענין השמות, שכן הוא גם בנוגע לשמות האותיות והיינו, שכל אות מהאותיות דלשון הקודש יש לה שם, ושם זה קשור עם תוכנה וענינה של האות, וכך הוא בנוגע לתמותה וצידה של כל אות, שיש לה קשר ושייכות לתוכנה של האות, כפי שמבאר רבינו הזקן²² שכל אות ואות מבי"ב אותיות, היא המשכה חיות וכן מיוחד פרטי (מהקב"ה), שאינו נמשך באות אחרת, לכן גם תמותת בכתב כל אות היא בתמונה מיוחדת

פרטית המורה על ציור ההמשכה כ"ל, וממשיך כ"ק מו"ח ארמו"ר בהמאמר²³, דאיחא בהקדמת הזדה"ז בענין האותיות דאעלו קמ"י קוב"ה למכרי"י בהו עלמא, דאת ק' ר' אחור דאתחזיא על סטרא בישא איתן, היינו שיש להן שייכות לענינים והיפך תמונותיה. וגם אנת שיי"ג עם חיות שמצד עצמה רא"י היא שיכראו בה את העולם, להינתן אות קשויט ועוד זאת שרומזה על ג' האבות²⁴ שהם יסוד הקדושה, מ"ל ה"ר איתא בהוה שם, שהאותיות ק' ר' נשלל אות שיי"ן בגוייהו, בנין לאתקיימא, ומזה נעשה הצירוף דשק"ר, והוה שאמר הקב"ה לאות שיי"ן, הואיל באמת דדנפא נמלין לך למחוי עמהו, לא בעינא למכרי"ב עלמא, ויתרה מזה, כפי שמטיים בהוה שם, ממאן מאן רבעי למימר שיכרא יסל' סודא דקשויט בקדמתה ולכתר יוקים לי שיקרא, והיינו, שכרי שמה"י איהו מציאות לשק"ר (דמאור שהוא היפך האמת אין לו שום מציאות כלל) ה"ר זה דקא עיי"ז שמעורבים בו מילתא דקשויט, כמו האותיות ק' ר' דאתחזיא על סטרא בישא אשטלי את שיי"ן בגוייהו בנין לאתקיימא, וכיין שיי האותיות דחילת קרש שייכות להיפך הקדושה (לא מבני האותיות ק' ר' אלא אפילו לאות ש"י) שבה משתמשים האותיות ק' ר' דאתחזיא על סטרא בישא, כנ"ל נמצא שהשם קרש שייך לתוכן העבודה ולענין שטים בהפרכת השמות ולענין לקדושה.

י"א וי"ב אפ"ה וצנ"ק וי"ג וי"ד

י"א וי"ב אפ"ה וצנ"ק וי"ג וי"ד

26 ת"א שערותיה"א פ"ב בהתמה
27 ב. ב.
28 דאן דור שם, ודאן פודס שער כב ערב שפ"ו.

על שאר אפ"ה ש"ס

הראשונים שקראו בניהם על שם המאורע (כדאיחא במדרש²⁵) והיו יודעים שורש נשמת הכן, והיינו, וכיין שידעו המאורע שיארע עם הכן חילול לאת זמן וקראוהו על שם מאבנת זה, ה"ר מזה גופא רא"י שידעו מה נעשה בשורש ומקורו, שבהו הלויים המאורעות שיארעו עם הנשמה בנוף כמשך חוקו. אבל עכשיו שאנו קוראים בנינו על שם אבנתנו (כדאיחא במדרש שם), וה"ר אין אנו יורחים השורש ומקורו כ"ל, ומ"מ, גילה לנו האור"י ל"ל²⁶, שגם אלו השמות, אינם דרך מקרה, או רצון האב ואם לקרותו כ"ר, אלא הקב"ה הוא הנותן שכל חכמה ודעה כלב אביו ואמו לקרותו בשם שהוא משרוש נשמתו של דתן. ומסיים, שדחה ג"כ מ"ש דה"ל²⁷ ש"ר מאיר הוה ר"י"ק בשמא, דכתותו של ר"מ כתוב כתותו אור (לא בעיי"ן, אלא) באל"ף²⁸, לפי שאצלו לא ה"י ענין של קליפה כלל, דקליפתו ודק²⁹, שה"י מאיר אצלו האמת כמו שהוא, ולכן, הכיר מהשם את שורש הנשמה שכנתו, וכמילא ה"י יכול לידע את המאורעות שיארעו עם הנשמה בנוף.

והנה כיין שהשמות שכל"ק אינם שמות הסכמיים, אלא כל שם הוא שרשו של הדבר הנקרא בשם זה, והוא גם חיותו של הדבר, שעל ידו נברא מאן ליש, ולא באופן שברא ע"י השם פעם אחת, וש"ב אינו זקק להשם, אלא שם זה מהוה אותו בכל עת וככל רגע, כפי שמאריך שמים וארץ למעשה אנוש ותחבולותיו, כמו אומן שעושה כל"י, של אחורי עשיית הכל, איין הכלי צריך לידו האומן, והיינו, לפי שעשיית הכלי ע"י האומן היא יש מיש, רק שקשנה הצורה כ"ר (היינו, שמגלה את הצורה שחיותה בה תחלה בהעלים), משא"כ כבולתא יש מאין, יש צורך שח הבורא יהי כהנברא תמיד, לין שלול ואת יחודו לקיות אין ואפס —

ה"ר מוכן, שכל המאורעות שיארעו בכל זמן קשורים גם הם עם השם ולשון הקודש שמהוה את הדבר בכל עת ובכל רגע, אפי"פ שמאורע זה אירע במה שנים לאחר שניתן השם לדבר זה.

ומזה מוכן גם בנוגע להשם קרש, שהוה השם בלשון הקודש שניתן לעצמי שטים בשעה שהתחילן לתכנן אותם, שמהם ה"י בנין שיענין

23 וימא פ"ב.
24 ב"ד פ"ב, יב.
25 תנינא טו"ב.
26 ב"י פל"ג, ג.
27 שער תולדותים הקדמה כ"ב שער מארד"ל בסופו. עמק המלך שער א ספ"ד.

וכיאר הענין, דהנה, ספירת המלכות היא מרת ההתנשאות, ומונה

נחווהו כל סדר ההשתלשלות, ומ"מ, צריכה להיות בתכלית השפלה וביטול ונדיבא עי"ז יש בה כ' הענינים, הא' שמקבלת את כל הענינים מלמעלה, שדו"ע כל הקהלים הולכים אל הסי', ה"ב, שריא מחוהו את כל הענינים שלמטה, ובפסוק יתב' כפי שמבאר כ"ק אדמו"ר האמצעי באורכה, בענין ספירת המלכות שילית לה מגרמה כלום, שיש בוה כ' פירושים. פירוש הא' דלית לה אור מצד עצמה, רק מה שמקבלת מלמעלה ממנה, בדוגמת הלכה שאין לה אור עצמי, כי אם מה שמקבלת אור מן השמש. ופירוש ה"ב' דלית לה מגרמה כלום, כי אם מה שמקבלת מלמעלה למעלה, ע"י העלאת מ"ן ממלאכים ותשמות דרבי"ע

התענין בוה, דספירת המלכות ענינה הוא, גילוי גולת, היינו שיהווה ממנה בריאה, והרי כללות ענין הבריאה הוא כאין ערוך לגמרי לא"ס ב"ה, והוא א"י, והוכן בחסד כסא, והיינו, שענין הכסא, כסא מלך, נעשה מצד החסד שלמעלה, שמצד טבע הטוב להטיב⁶⁶, צמצם את עצמו והמשיך האורות כו', כדי שיוכל להיות כללות ענין הבריאה ע"י ספירת המלכות ועוד ענין בוה, שענין המלכות נעשה ע"י העלאת מ"ן מהעולמות ושלמטה, שדו"ע אין מלך בלא ע"ס, שע"י פועלים שמהתנשאות עצמה ויגשש להיות ההתנשאות על הע"ס שמהו נעשית מצדיות הבריה, חיותה וקיומה. ועד"מ בענין המלכות למטה, דכיוון שהמלך משכמו ומעלה גבוה מכל הע"ס, צריכים לעורר ולפעול אצלו בצדן למלוכה שרי"ה מלך על עם, כי מצד עצמו לא יומשך ההנשאות על עם מהתנשאות עצמה להיוהם כאין ערוך, וענין זה נעשה ע"י שהעם מרחיק את המלך ועומד בהתעוררות לקבל עול מלכותו, ואז נעשה בנין המלכות, שיסכים למלך עליהם. ועי"ז למעלה, כמאוד"ל⁶⁹, אמרו לפני מלכיות כדי שתמללכנו

(ד) תורת חיים שמות ע' 370 (בהוצאת החידושי - בא ע"ג ד' ואל"ף).

- (37) בחי' ויש לה, ל' שם ר"ש בלק. כד
- קמח ר"ה (ב) ד"ה ועוד (בהוצאת שארעל
- ע' שע"ט), תגי' שעוה"ה"א רפ"ז (פא, ב).
- וכב"מ.
- (38) שמואל"א ט, ב, ונתבאר באור"ת
- ור"ד כד' ד' חסד, ב. ש.ה"ש כד' ב' ע' ח"ד
- ואל"ף.
- (39) ר"ה טו, סע"א, וש"ע.

א"י
ה'תשס"ז

פסוקי תנ"ך
שם ל' ת.
פ' ראה טו, ת.

וכיאר הענין שהאורחות קי ורי הם אותו דאחתותו על סטרא

בישא, יוכן ע"י ביאר החילוק בין אורחות קי' ר' לאורחות הדומות להם שהם כסטרא קדושה, ועל זה מנשיך כ"ק מו"ח אדמו"ר בהמאמר: הנה קי' ר' הן לנגד ב' (שהרי ר' מתדמה לר' וקי' לר'), ור' ורי"ש הנה דומים לר' (דמותו) והן שפוח האורחות (פירוש) מורים על תמונת רציו האורחות, דמותו) והן רפידות (שמותן) ר"ד הוא מהותן של האורחות) ומבאר הדמיון ר"ד לר' רפידות דלית, וכמ"ש מלשון דלות ועניות, וכן את ר"ש הוא מלשון גנויה דלית, וכמ"ש מא"ת דלים רישם, וכתיב⁷⁰ ש ועושר כו', ויש לומר, שהטעם שמביא כ"ק מו"ח אדמו"ר פסוקים אלו, דוקא, הוא, לפי שמהם עוכן לרא' רק הדמיון בפירוש האורחות ר' ור' אלא גם החילוק שביניהם, דהנה כשם שבתמונת הם רק דומים לר' ור' אלא גם החילוק שביניהם, דהנה כשם שבאות ר', ורא' ור' מו"ח שפוח האורחות דלים רישם, היינו, שהשפוח והמבוא של הדלים הוא רישם, שמהו מוכח שענין הרישות הוא למטה מענין הולות. ועד"מ כפסוק ריש ועושר, שהניגוד לענין העושר, שהוא נעלה יותר מהענין דר' מחסורו אשר יחסר לר'ו, הוא הענין דריש, שהדו"ע שאין למטה ממנו, דלי דלות, וממשיך בהמאמר, שהגם דר' ור' דומים בתמונתם ופירושים, מ"מ, ה"ה מוכרלים ומרוחקים זמ"י בתכלית (היינו, לא זו בלבד שיש חילוק ביניהם ואינם דומים לגמרי, אלא שהם הפכיים זמ"י), דאות ר' הוא בקדושה, ואות ר' הוא מאתוון דאחתותו על סטרא בישא.

והענין בוה, דאף שאות ר' מורה על גלות, הנה דלות זו הי"ע תבטול התשפלות, דהו כל ענין הקדושה להיות כח"י ביטול בתכלית, ולהביך זה מבאר בהמאמר שענין הדלות בקדושה הי"ע ספירת המלכות דלית לה מגרמה כלום, לפי שהיא בתכלית הביטול והשפלות, עד שאצבעיה גרמיה⁷¹, היינו שהמלכות עצמה מנעטת את עצמה להיות בתכלית הביטול והשפלות, ובכחות נפש האדם הוא כח הדיבור, שילית ל' מגרמי כלום, הוא מקבל ולבוש להכחות שלמעלה ממנו, וכמו לשפעת השכל ומדות.

- (29) משל"י טו.
- (30) שם ל' ת.
- (31) פ' ראה טו, ת.
- (32) ראה חז"א קפ"א, א, רפ"ב, ח"ב
- רי"ה, ב' עץ חיים שער ו' (שער העקרים) פ"ה.
- (33) חז"א ב, א.

←

←

57

י"ד שפט, התשט"ו

→ תשוקת התלמיד לקבל השפעה מהרב לא צריכה להיות נוגשת אצל
 בשעת ההשפעה. ודונה, תשוקת התלמיד לקבל השפעה מהרב, הוא רב
 הכרתי, וכן בנוגע להתלמיד, שתשוקתו זו פועלת אצל ביטול המציאות
 שיכול להיות כלי לקבל שכל הרב, וכן בנוגע להרב, שלא יהיה צורך
 להתלמיד, הרי ההשפעה להתלמיד, היא וידיה גדולה בשבילו, שלא תהי
 אצלו מצד עצמו, ורק כאשר הרב רואה אצל התלמיד תשוקה גדולה, הרי
 זה פועל עליו שיצרה לצמצם עצמו להוריד ענייני ולהשפיע אותם
 להתלמיד, ועד שענין זה מגיע בעומק יותר בכחות הרב, לגלות אצלו
 עניינים נוספים, שלא היו אצלו מקודם לכן, שדו"ע ומתלמיד יותר
 מכולם, אמנם כמה דברים אמורים, קודם ההשפעה, שאז צריכה להיות
 תשוקה זו, ובלעדה אי אפשר להיות הכרח ב' עניינים שהם באין ערוך,
 משא"כ בשעת ההשפעה, הרי רואים במחש, שכאשר התלמיד עומד
 באחת התלהבות ותשוקה שרוצת לקבל השפעה השכל מהרב, הנה
 תשוקה זו מבלבלת אותו, לשמוע ולקבל את השכל שאומר לו הרב, וכדי
 שיוכל לקבל את שכל הרב, צריך להיות בביטול התעדר המציאות לגמרי,
 שלא ירגיש אפילו את התשוקה לקבל את שכל הרב. וזהו"ע כלי ריקן,
 שכלי שכלו הם באופן דכלי ריקן. ותיינתן שצריך שיהי לוחלמיד בלי
 השכל, כי כדי לקבל דבר שכל צריך מקום שהוא מעין זה, שדחו כלי
 השכל, אבל כלי השכל צריך להיות כלי ריקן ודוקא אז ביכלתו לקבל
 את השפעה הרב שבאין ערוך אליו.

וכנה יובן הטעם שדוקא ספירת המלכות לית לה מגומה כלום,
 ולכאורה אינו מוכן, הרי כל הספירות הם כסדר דמלמעלה
 למטה, והספירות שלמטה, מקבלים מספירות שלמעלה מהם, ועל אף שהספירות
 והספירות, שמקבלת מאו"ס, וא"כ למה דוקא על ספירת המלכות אומרים
 דלית ליה מגומה כלום, ואן הענין הוא, שבת"א וכלל כל הספירות
 שלמעלה מספירת המלכות, קבלתם מהספירות שלמעלה מהם היא ע"ד
 פירוש העלול, שע"פ אינם באין ערוך, ואינם מהות אחר זמ"ז, שהרי ישנו
 מציאות העלול כמו שהיא בהעלול, וגם כאשר העלול נעשה מציאות
 לעצמו הרי העלול היא בקידום מקום אליו, וכן היא בהספירות שמקבלים
 זמ"ז, שאופן הקבלה הוא בקידום מקום, והיינו שמהות הספירות, הוא
 בערך זמ"ז, וגם מה שהספירות מקבלים מאו"ס, שענין זה הוא ע"י

תענית, א. רש"י. (41)

21

י"ד שפט, התשט"ו

עליכם, כיון שמצד עצמו אינו שייך לזה, והחילוק בין כ' עניינים אלו הוא,
 ששני הרא, עיקרו בשעה שצורכים להמשיך את ענין המלכות, שחייבת
 ע"ד בנך המלכות בראש השנה, שענין זה הוא באופן שהמלכות מצד
 מדרת החסד, שדו"ע והוכי כחסד כסא, וענין הרב, עיקרו כאשר צריך
 לחזק ולהדש את ענין המלכות (לאחר שנעשה ענין ההנהרות כו') שגם
 בו"לית לה מגומה כלום, כיון שענין זה נעשה ע"י העלאת מ"ן דעלמות
 ב"י"ע למלכות דאצילות, ומכל זה, מוכן ענין הולות בקדושה, שה"ע
 תכלית הביטול והשפלות דספירת המלכות, שענינה ה"י"ע ההנהרות,
 שמה נעשית מציאות הבריאה כולה

ו לממשוץ בהמאמר שההפירוש בין אות ר' לאות ר' בתלמודות הוא,
 שאות י' יש לו י"ד מאחורין, ו"אות י"ד מורה על
 תכלית הביטול והשפלות שבספירת המלכות, שע"י"ן נעשית בחינה כלי
 לקבלה, וכמאמר, כלי ריקן מחזיק, מלא אינו מחזיק, וכמו המקבל, הנה
 בכרי שיהי כלי לקבלה, הרי זה דוקא כאשר הוא בתלית הביטול
 והשפלות, דאן הוא כלי לקבל אמירת השפעה הרב, ואין זה מספיק צדין
 מה שהתלמוד אינו בכחינה יש ומציאות, כי אם דוקא כאשר יהי בכחינה
 ביטול והעדר המציאות (עכ"ל).

ורענין בזה, דהנה אמיתית הענין דרב ותלמיד הוא, כאשר הם באין
 ערוך זה לזה, ולכן כ"י שהתלמיד יוכל לקבל השפעה השכל
 מהרב, הרי זה דוקא כאשר עומד בביטול המציאות לגמרי, והיינו שלא
 מספיק מה שאינו מציאות לעצמו, עד שלא ישמע כלל את דברי הרב ולא
 מספיק שושאל במציאותו, אלא שפועל בעצמו, עד ששעלט איין זיין
 מציאות) לקבל את השפעה השכל מהרב, אלא ששעת ההשפעה צריך
 להיות כביטול העדר המציאות לגמרי, והיינו שבשעה שמגיע שכל הרב,
 אינו יכול אפילו להיות בחי' משפיע לעצמו, שכלי שכלו הם כחומה
 של רצון להביך את דברי הרב, שאז"ל יוכל לקבל את שכל הרב שהוא
 באין ערוך אליו, כי דוקא כלי ריקן מחזיק, ותיינתן דכיון שצריך להחזיק
 ענין שבאין ערוך, צריך להיות כלי ריקן לגמרי, שלא תהי אפילו מציאות
 הרצון להביך ולהשיג את השכל שמשפיע לו הרב, ויתרדה מות, שאפילו

ברכות מ"א, וראו חו"ג שם, ת"ס משפטים, ר"ה אי לודדי הישית ס"ג תענית
 כ"ק אמר"י שליש"א בהמאמר (פרק ו')

10

17

הפסקות י"ב ע"פ ע"פ ע"פ
ג"כ מ"ה ג"כ מ"ה ג"כ מ"ה

44

י"ד שפט, ה'חשתי"ז

פ"ב (2)

ויוכב, בהקדים שמצינו ענין זה גם בתורה שקודמת לתפלה, כמאמרי² אסתכל באוריינות וברא עלמא, היינו, שכל סדר ההשתלשלות ישנו תחילה בתורה, וכיון שבסדר ההשתלשלות בעבודת האדם (שהו"ע תפלה) תלוי הכל בביטול ושפלות, הרי מובן שזו לפי שכן הוא גם בתורה. והענין הוא כפי שמביא בהמאמר³ ש'בגמרא' שהתורה לא תמצא בנטי הרוח ולא כמי שמרחיב לבו עלי' כים, ומבאר, שאני הרוח הוא שאין לו ביטול, והיינו, שאין הכוונה לשלילת הענין דגמי הרוח הפשוט. והיינו בעלי גאות, כפירוש העולם, וכיון שתועבת הרי' כל גבה לכי, ואין אני והוא יכולים לדורי⁴, הרי הוא במעמד ומצב הפכי לגמרי, ולא צריך להודיש ולהביא רא' מפקוק שאין לו שייכות לחורה. אך הענין הוא, כי דוד הפירוש⁵ בגמ' הודות שהתחונות שלב הוא בסות, והיינו דאף שיש לו נפש אלקית שפועלת פעולתה, והרי אפילו המודיינה הייתה תחוננה שבה"א היא גם ר'חוננות מ"מ, מצד התחלשות בנפש הבהמית ועל ידה בהגוף, ומה גם שהגולוי דנה"א עצמה, אינו אלא ממדיינה תחוננה, הנה הגמות של הגוף ונה"ב, פועלים גטות גם בהתחונות שלו, ועד שהתחונות של נעשית גשמיות, וראכ"כ שאינו שייך לנעשית מגשמיות רוחנית. והעצה לזה היא לשבב את רוחו הגס, כדאיחא בהור"י⁶ אע"כ דלא סליק ב'ל נהורא מבטיש' ל"י, גופא דלא סליק ב"י נהורא ונשמחא מבטיש ל"י. וזהו גם מ"ש⁷ זכ"ה אלקים רוח שברת, היינו, ששברית הרוח הוא ובהי אלקים. והנה, לעיל מניי⁸ כתוב לא תתפין זכח ואתה, ואח"כ נאמר ובתי אלקים רוח נשברת, והקשה בהור"י⁹ וכי לא בעי קרוב"ה דיקרובך קמ"י קרבנא כ"י, אלא דוד לקמ"י שמא ר'אלקים קאמר, וקרבנא לא קרוב"ה לשמא ר'אלקים, אלא לשמא דהוא כ"י, והיינו¹⁰, שכל קרוב מן הבהמה הוא לשם הוי' היא מרת הרתומים אבל לשם אלקים היא מרת הדין אין מקריבין קרבן בהמה, וכמ"ש זכח לאלקים ירום בלתי להוי' לכו"ה, וכדי לפעול שגם מצד שם אלקים, מרת הדין, יהי ענין המחילה, באופן שיהי נרצה לו לכפר עליו¹¹, ע"כ ובהי אלקים רוח נשברת, שהו"ע שברית גטות הרוח. ומבאר

- (52) וז"כ קמא, ט"א ואילך.
- (53) שדוכב נה, א.
- (54) משלי סו, ה.
- (55) סוטה י"א, א.
- (56) לקו"ת נבית סב, א.
- (57) חז"ק קמח, א. הרבא בתניא רפטי.
- (58) תהלים שם, יט.
- (59) שם, יח.
- (60) ח"ב קח, א. וראו חז"ג ה, א. וראו גם ר"י באחי לגני תשי"ב פ"ב (לעיל ע"פ מה).
- (61) זור הריקע לחז"ב שם.
- (62) משפטים כב, יט. וראו מודש תהלים בזהו חז"ש בראשית ד, א.
- (63) ויקרא א, ג.

באתי לגני

יח

צמצום היראשון, שהוא כדרך טילוק לגמרי¹², הרי ההשפעה אל הספירות היא ע"י שחור והאירי¹³. מש"א כ' ספירות (תמלכות) כיני שעל ידה בראת היש שהוא מהות אחר לגמרי, שהו"ע שבאין עורר, לכן המלכות היא המקבלת האמיתי (דער אמתיער מקבל), ולכן דוקא במלכות, הוא הענין דלית לה מגרמה כלום. וזהו"ע אות ד' שהו"ע של דלות, אלא, שזו הביטול באוצרות גרמה, ביטול המציאות לגמרי, שע"י היא מקבלת מהטפירות שלמעלה ממנה.

ז וממשיך בהמאמר: וזהו כל ענין הקדושה שהי' כבחינת ביטול בתכלית, וכוה הוא כל ענין העבודה (עכ"ל). והיינו, דכיון שמדובר כאן, אודות כללות ענין תכלית ביראת האדם בסדר השתלשלות, שהכוונה היא לעשות לו יתבוד דירה בתחונות, לכן מבאר של ענין הקדושה, וכל ענין העבודה הוא להיות כבחינת ביטול בתכלית, וזה נקרא בשם מיטרא דקדושה¹⁴. והענין בזה, דהנה, כללות עבודת האדם דעיקרות שהיו במקדש היא עבודת הקדושה, (כמו שנחבאר בסעיפים ו' לעברו בכל דכפס, ואמרו ר"ל¹⁵ איזו היא עבודה שהיא כלל כ"י זו תפלה, וענין התפלה הו"ע הביטול והשפלות, כפי שממשיך בהמאמר (וכדלקמן ס"ט).

ח) וכזה יוכן מ"ש בגמרא¹⁶, בהחלה (בתחלת תפלה שמו"ע) הוא אומר אר' שפתי תפתח¹⁷, כיון דחקינו רכנו למומר אר' שפתי תפתח, כתפלה אריתבא דמיא נאכן אין זה הפסק בין גאולה לתפלה. וצריך להבין, למה חיקנו לומר בתחלת התפלה אר' שפתי תפתח, שאז ישנה קוליא וצריכים לתוך חידוץ, הרי לכאורה מספיק ענין התפלה במו שהיא, שהם י"ח הברכות, ללא הוספת המסוק אר' שפתי תפתח, (ומה שפסקו זה נוגע לכללות ענין התפלה. רא"י

- (42) ראה עץ חיים שער א (רודש עגולים)
- (43) ראה עץ חיים שם ענין ב.ג סו"מ
- (44) ראה תניא פ"י.
- (45) ראה ברכות כו, א.ב. זח"ב ב, ב.
- (46) פורק ב.
- (47) ראה תניא קרא קנה, א. קטב, ב.
- (48) עקב י"א, יג.
- (49) תענית ב, א.
- (50) שם ד, ב. ט, ב.
- (51) תהלים נא, יד.
- (42) ראה עץ חיים שער א (רודש עגולים)
- (43) ראה עץ חיים שם ענין ב.ג סו"מ
- (44) ראה תניא פ"י.

א"ת
ב"ת
ג"ת

שהתפלה תפעל בתפלת ר' חייא ובניו"י וילכאווד, כיצד יכולים לדרוש זאת מכא"א, וכיצד יכול האדם לדלות זאת מעצמן, הנה לזה באה תקומת הבקשה, וכשם ששפת התפתח בתורה, שילמדו הוא כעונה אחר הקורא, כמו"כ לפי יגיד תהלתך, שאינו מציא את לעצמו, אלא הוא רק מגיד וממשיך תפלות של הקב"ה שיכבשו רחמיך את כעסו, היינו, שיכבשו את מרת הדין המזדירות וההבלות, ויפעל חכבך התחתון והעליון (שזהו כללת ענין התפלה), להיות דירה לו יחכך בתחונתו.

ט) וממשיך כ"ק מו"ח אדמו"ר בהמאמר בכיאר ענין התפלה

בפרטיות יותר: וכזה יזכר מ"ש תפלה לודד הטה ה' אונך ענו כי עני ראב"ן אגו. דתפלה לודד הוא ההתקשרות והביטול דבחינת מלכות (שזהו שרוד ה' מוככה לספירת המלכות"), הנה גודל תוקף הבקשה (שהתפלה דוד עבור כל בניי. עבור כנס"י) הטה כו' וענו, מפני מה הוא, לפי דעני ראב"ן אגו (עכ"ל), והינינו שנוסף לכך שגוש לתפלה עם התקבצת המלכות דפי יגיד תהלתך, צ"ל אצלנו (ההודעה) דעני ראב"ן אגו. והענין בזה, כדאיחא בחוה"י, שישנו הענין דתפלה עשירי שבכללות הו"ח"ע תפלה למשה"י ושחיי משה נקרא בשם עשירי, כדאיחא בגמרא"י, שאין השכינה שורה אלא על חכם גבור ועשיר ופעל קומה, וכולן ממשה כו'. עשירי, כמ"ש"י פסל לך, פסולתן שלך הוא, שמהו נתעשר ממשה"י, וישנו הענין דתפלה עני, תפלה לעני כי עטרף"י, ואיחא בזהו שתפלה לעני: קודמת לתפלה העשירי. והיינו, דעם היות שגם תפלתו של משה (עלין נאמר"י והוא יש משה ענו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה) הייתה באופן דופי יגיד תהלתך. מ"מ, קודמת תפלה לעני כי עטרף"י לתפלתו של משה, תפלה עשירי. והענין בזה, תפלה משה אצלנו (מהו"ש"ב) נ"ע באורכה"י, שאמיתית ענין העשירות, הוא לא כפי שיכולים לחשוב שזהו רק שלא חסר שום דבר, כי ענין זה הוא רק די מחסור צ"ל צ"ל

ז) ד"ה תפלה למשה ת"ס (סד"מ ת"ס ע"י מט ואילך)

- 71) ב"מ פתי, ב.
- 72) תהלים פ"א, א.
- 73) ראה פסוק עשר כג (שער עורכי הכתובים) בערכו. ערבי הכתובים (לפעל סדר הוראות) בערכו. ובכ"מ.
- 74) ראה הו"ח עצה"א, ופתי.
- 75) תהלים צ, א.
- 76) שבת צ"ב א, נריס לז, א.
- 77) תשא ל"ג, א.
- 78) ראה תרים שם.
- 79) תהלים ק"ב, א.
- 80) בתעלות י"ב, ג.

כ"ק אדמו"ר הצי"ע, וילכאווד, החוטא ולא שמע לקול ה', אך יתכפר על ידי הקרבן (והיינו, דלכין שהואדם נשאר במצב הקודם למה יתכפר לו על ידי הקרבן מה שעשה שלא דרכנו), רק שזהו מרת היתומים דשם הוי", וא"י ג' רק עק על השגות כו'. וכן רוח נשבר"ה אלק נשבר, עם מרת הדין לא תבה כו'. ונמכר השפע לפי שקרבן בהמה הוי"ע כירוד קליפת גוה, וע"י מתפייטת כ מרת היתומים, וכרי לפעול הפיוס גם במרת הדין וח"ו על יד ירוח נשבר"ה שזהו"ע שביח"ו גטות הרוח, שעיי"ז בא להתעברה דאתכפיא סט"א ואתהפא סט"א, שמתפייט גם מג קליפות הטמאות לגמרי"י, ודון זכור אלקים, שבה מתפייט גם מרת הדין שיש לה שייכות לג' קליפות וטמאות לגמרי, שגם מצד ה' הריצה לו לכפר עליו.

והנה, כשם שכתורה צ"ל ענין הביטול, כך הוא גם בתפלה ולכן מתחילים כל תפלה באמרת הפסוק אך שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך, והענין בזה, בפי שמכאר כ"ק אדמו"ר מהו"ש ע"פ רכ"ר מהו"מ אלשיך, שפירוש הפסוק אך שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך, הוא, שכשם שא"י שפתי תפתח בתורתו (כפירוש החוגים פתח באורייתו), כי התורה היא דבר הוי", ולימוד האדם הוא באופן שפתי תפתח, דברי אשר שפתי בפיו"י, כעונת"י אחרי הקורא"י, כמו"כ אנו מבקשים ופי יגיד תהלתך, שגם בתפלה יהי כן, והיינו, דאף שהתפלה צ"ל באופן דלעברו ככל לכתב, שהעבודה היא מצד האדם (כפי"י) מבקשים מהקב"ה שיהי ופי יגיד (מלשון הגוה והמטכחה"י) תהלתך (כפי"י) היתומים תושבחתי, שיהי"ע של תתפלה, שהתפלה שלנו, תהי' כעונה אחר הקורא, ודיינו תפלתו של הקב"ה, כמאר"ל"י קוב"ה מצ"ל: יהי"ד שייכבשו רחמי את כעסי, ודון שתקנו להחליק התפלה כפסוק אך שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך, וחשיב בתפלה אר"יחא, דכרי שהתפלה תהי' דרכנו, ונמ"ש האלשיך"י

- 64) ראה רחל אור שם: "שחור היציר" מ"ו, ב, ובכ"מ.
- 66) שואבם כשמתחשאו גודע מקי"ל והוא מוזכר בגי' הטמאות... וכשהולך נשבר ונרבה, נשבר ג"כ הטמאות כו".
- 65) ישעי נט, בא.
- 66) ע"ד טוכה לז, ב.
- 70) תהלים ע"ב, א.
- 71) ראה ת"ח יח"ו טו, ב, לקי"ת שד"ש (אור שם בתחלתו ובסופו (וראה עי"י סד"מ שם עי' חטת), ועד).
- 72) תורה"י ד"ה זה (ד"ה אך שפתי תפתח תרי"ת (נדפס בחו"מ תרי"י עי' חטת ואילך).
- 68) ראה בחי' תבוא כ"ג, ג (וחכא באות"ת (יחל אור) לתהלים שם (ע' קצ"ח), לקי"ת שם מא"א, ובכ"מ.
- 69) ברכות ג, א.
- 70) תהלים ע"ב, א.
- 71) ראה תהלים ע"ב, א.

וצמנזומים ונפיליות יוכל להינתן הצנזן דסט"א, שזהו"ע האותיות ק' ור', כדארתא בספרי קבלה⁸³ שענינם הוא נצח הוד⁸⁴, שהו"ע הגבורות והצמנזומים למטה מטה בקדושה, שמוזה יוכל להיות (לאחרי הצמנזומים והנפיליות) הענין דלצו"ו בתכלית השפלות, וע"י הפבודה באמכפא סט"א ואמתפא סט"א, עושים מהם קושים למשכן, שע"י מקיימים תכלית כוונת בריאת העולם, שיהי' ושכנה בחוכם, בחוד כל אחד ואחד מישראל, כפי שהי' בהתחלת הבריאה (כאופן נעלה יותר), שעיקר שכניה בתחתונים היתה.

אשר יחסר ליוג, ואין זה עדיין ענין העשירות, והיינו⁸⁵; שככללות ישנו ענין העניות, ולאח"י ישנו הענין של השלמה והסדרן של הענין די מתסודר אשר יחסר לו, אבל אי אחת מחייבי לעשרים⁸⁶, ולמעלה מהח"י⁸⁷ העשירות, שאין שום דבר שחסר לו, אפילו לא חסרון של ענינים כאלו שמקודם לכן לא היה לו שייכות אליהם, כי אם שמושפע ברכי השפע כו' ועד"ז הוא ברוחניות, שענין תפלה עשיר רמשה, היינו שחיי אצלו כל ענין קודשה לא רק ללא שום חסרון, אלא באופן של עשירות, ומ"מ, תפלה העני קודמת לתפלה העשירי, והיינו, שכדי שהתפלה זאל דעונמנען גאר אינגאנצן, צ"ל תפלה לעני עשה ה' אונך עניי כי עני ואביזן אני, לפי שהכבטול ושפלות מגעת (וכמילא ממשיכה גם למטה) בעומק ולמעלה יותר אפילו מתפלה עשיר, שלא זו בלבד שאין אצלו חסרון בעניי קדושה, אלא עניי קדושה הם אצלו באופן של עשירות.

ו' ומסיים

הזו האות ד' משא"כ ריש אין בו יו"ד, שאין בו בחינה הבטול, אדרבה הוא ככחינת ישות וגמות, ולכן הוא מאתרו דאחזקתו על סטרא בישא, העניות והדלות דסט"א, הוא שאין להם שייכות לאלקות, ובה נופא ה"ה נעשים ככחינת יש ומציאות יותר ויותר⁸⁸ (ל"ל) ודיינו שהחילוק בין האותיות ד' ור' הוא באופן שהם הפכיים לגמרי, שלא זו בלבד שאות ד' היא בקדושה ואות ר' היא מאתרו דאחזקתו על סט"א, אלא יתירה מזה, שאות ד' היא מדויגה נעלה בקדושה נופא, שזהו"ע ספרת המלכות, שאף שהיא באופן של דלות, דלית לה מגרמת כלום, הרי דוקא עיי"ז כונסת היא בחוכה אח כל האורות שלמעלה, וממנה נמשך צללו ענין הוהנתשארות למטה, להיות רידה לו יח' (וכמשנה"ל שע"י תכלית הביטול מגיעים למעלה יותר מתפלה עשיר). אילו (אות ר) שבסט"א נופא, היא תכלית הישות, להיותה באופן של דלות ורישות, שלא זו בלבד שהיא דלה ענין קדושה, אלא שהיא גם רשה מכל עניני קדושה, שמה נעשית מציאות חומרית למטה, תכלית מציאות היש.

יא) וזו

היא אחת האותיות דחבת קוש, שענין העשירי את הקושים למשכן עצי שטים, היינו, שתכלית העבודה היא למצוא בקדושה את הענין שנותן מקום למציאות כוז שע"י השתלשלות

83) ראה לקי"ת לזאורי"ל פי ויקהל פקודי. וראה גם ספר הערכים דה"ד משרת אותות הוהוד — אות ק' (ע' שכב ואילך). וש"ג.

81) עיי' בתובות (סו, ב, רשם) ג' ספ' ישחמש בכלי נחשת.
האופים: די מחסורו כרי לעשויו כרי חי' (82) בתובות שם.
שחמש בכלי הזה ישחמש בכלי ספ' בכלי

